

NÁVRH KOMISIE NA VYMENOVANIE ZA PROFESORA V ODBORE PSYCHOLÓGIA

1. Meno, priezvisko, tituly: *Špajdel Marián, doc. PhDr., PhD.*

2. Rok narodenia: 1980

3. Vzdelanie a kvalifikácia:

1999–2004: Mgr. - Fakulta humanistiky TU v Trnave, odbor psychológia

2004–2007: PhD. - FF TU v Trnave, odbor psychológia

2011: PhDr. – FF TU v Trnave, odbor psychológia

2017: habilitácia - Trnavská univerzita v Trnave, odbor Sociálna psychológia a psychológia práce

4. Pracovisko: Trnavská univerzita v Trnave, Filozofická fakulta, Katedra psychológia

5. Terajšie postavenie a funkčné zaradenie: *funkčné miesto docenta*

6. Odbor: *psychológia*

7. Členovia inauguračnej komisie:

prof. Mgr. Peter Halama, PhD., (Trnavská univerzita v Trnave, Filozofická fakulta, Katedra psychológie), predseda

prof. PhDr. Viera Bačová, DrSc. (Ústav experimentálnej psychológie, Centrum spoločenských a psychologických vied SAV, Bratislava)

prof. PhDr. Tomáš Sollár, PhD. (Univerzita Konštantína Filozofa, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva, Nitra)

prof. PhDr. Marek Blatný, DrSc. (Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Brno), zahraničný člen

8. Posudzovatelia – oponenti:

prof. PhDr. Karel Paulík, CSc. (Ostravská univerzita, Filozofická fakulta, Ostrava)
zahraničný odborník - oponent

prof. PhDr. Marína Mikulajová, CSc. (Paneurópska vysoká škola, Ústav klinickej psychológie, Fakulta psychológie, Bratislava)

prof. Mgr. Anton Heretik, ml., PhD. (Univerzita Komenského, Filozofická fakulta, Bratislava)

9. Téma inauguračnej prednášky:

Funkčná asymetria hemisfér z pohľadu kognitívnej neurovedy

10. Termín a miesto konania inauguračnej prednášky:

02.02.2022 o 10:30 hod, Filozofická fakulta Trnavskej univerzity, online prostredníctvom aplikácie Microsoft Teams

11. Stanovisko inauguračnej komisie:

a) Vyjadrenie k plneniu kritérií vymenúvania profesorov uchádzačom

Inauguračná komisia preskúmala materiály, ktoré doc. Špajdel predložil Vedeckej rade Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave a to najmä:

- Životopis uchádzača
- Prehľad pedagogickej činnosti
- Zoznam publikačnej činnosti a citácií usporiadaných podľa príslušnej smernice vo forme výpisu z evidencie Univerzitnej knižnice Trnavskej univerzity
- Dokument o účasti vo vedeckých projektoch
- Charakteristika najdôležitejších vedeckých výsledkov
- Prehľad konferenčných vystúpení a prednáškových pobytov
- Čestné prehlásenie o bezúhonnosti

Komisia uskutočnila porovnanie kvantitatívnych ukazovateľov inauguranta s kritériami predpísanými VR FF TU pre uchádzanie sa o vedeckopedagogický titul profesor, pričom zistila adekvátne plnenie kritérií. Neplnenie kritérií v počte domácich publikácií a citácií je nahradené výrazným prekročením počtu zahraničných publikácií a citácií. Chýbajúci doktorand po dizertačnej skúške je nahradený prekročením požadovaného počtu ukončených doktorandov. Plnenie kritérií je vyjadrené v nasledujúcej tabuľke:

		požadované	reálne
Pedagogická prax na VŠ		3 roky po habilitácii v odbore	4 roky
Monografie		2	3
Skriptá a vysokoškolské učebnice			
Skriptá alebo učebné texty		2	2
Vysokoškolské učebnice		1	1
Pôvodné vedecké práce			
Pôvodné vedecké práce v domácich časopisoch a zborníkoch		40	33
Pôvodné vedecké práce v zahraničných časopisoch a zborníkoch		7 z toho v cudzom jazyku 5	26 z toho v cudzom jazyku 7
Z toho autorstvo vedeckých prác v časopisoch registrovaných v databázach WOS, SCOPUS		-	19
Autorstvo odborných prác (<i>neplatí pre odbor psychológia</i>)		20	10
Štúdie v karentovaných časopisoch (<i>len pre odbor psychológia</i>)		7 z toho v cudzom jazyku 5	8 z toho v cudzom jazyku 6
Publikované ohlasy			
Citácie, recenzie domáce		40	8
Citácie, recenzie zahraničné		7	97
Z toho citácie registrované vo WOS a SCOPUS (<i>len pre odbor psychológia</i>)		20	86
Konferencie			
konferencie celkom		15	15
Konferencie zahraničné		7	37

Vedecko-výskumné úlohy			
Domáce granty, zahraničné granty (riešiteľ)		5	11
Domáce granty, zahraničné granty (zodp. riešiteľ)		1	1
Vedecká škola			
Vyškoľenie doktorandov (PhD.)		1	2 (+2 ako školiť konzultant)
Doktorand po dizertačnej skúške		1	0

Na základe uvedených skutočností inauguračná komisia konštatuje, že uchádzač doc. PhDr. Marian Špajdel, PhD. kritériá, ktoré sú predpísané VR FF TU pre uchádzanie sa o vedeckopedagogický titul profesor, spĺňa a v niektorých bodoch aj prekračuje.

b) Zhodnotenie úrovne pedagogickej, vedeckej a publikačnej činnosti uchádzača

Doc. PhDr. Marian Špajdel, PhD. pedagogicky pôsobí od roku 2006 (teda spolu 15 rokov) na katedre psychológie FF TU, kde sa podieľa na výučbe študentov na magisterskom, bakalárskom a doktorandskom stupni štúdia v študijnom odbore psychológia. Vo funkcii docenta pôsobí od roku 2017 (spolu 4 roky). Za ten čas viedol viac ako 100 záverečných prác na úrovni Bc. a Mgr. Prednáša predmety ako Všeobecná psychológia I, II, Aktuálne otázky kognitívnej psychológie, Prístrojové metódy v psychologickom výskume, Experimentálne trendy v psychológii a ďalšie. Úspešne vyškolil dvoch doktorandov a v súčasnosti vedie dvoch doktorandov. Ako školiť-konzultant sa podieľal na školení ďalších dvoch doktorandov.

Počas svojho vedeckého pôsobenia publikoval 3 vedecké monografie, 1 vysokoškolskú učebnicu a 2 vysokoškolské skriptá, 59 vedeckých štúdií, z toho až 26 bolo publikovaných v zahraničí (v cudzom jazyku 7). 19 týchto publikácií je publikovaných v časopisoch registrovaných v databázach WOS a SCOPUS, z toho 8 je karentovaných (v cudzom jazyku 6). Svoje vedeckovýskumné výsledky prezentoval na 62 konferenciách, z toho 37 bolo v zahraničí. Na svoje práce registruje 105 citácií, z toho 97 zahraničných a 86 registrovaných v databázach WOS/Scopus.

Podieľal sa na riešení 11 vedeckovýskumných projektov (z toho 1 medzinárodný projekt Európskej komisie projektovej schémy ERASMUS Lifelong Learning Programme, 6 projektov VEGA, 3 projekty APVV, 1 projekt KEGA), z toho 10 projektov je už ukončených. V rokoch 2015 až 2017 bol vedúcim projektu VEGA 1/0083/15 Vzťah kognitívnych schopností a funkčnej asymetrie mozgových hemisfér.

Komisia ďalej zhodnotila, že uchádzač doc. PhDr. Marian Špajdel, PhD. významným spôsobom prispel k vedeckému poznaniu v niekoľkých oblastiach. Dlhodobu sa venuje skúmaniu dichotickej stimulácie a jej súvislosti s inými kognitívnymi funkciami ako je napr. lateralita. Výrazným spôsobom prispel k metodologickej stránke tejto problematiky a to vytvorením pôvodného neverbálneho variantu dichotickej stimulácie, ktorý neskôr doplnil verbálnym variantom. Táto metodika slúži k stanoveniu hemisféry, ktorá primárne spracúva príslušný podnetový materiál a prináša diagnostické možnosti ako odhaliť prítomnosť dysfunkcie dokonca aj pri absencii štruktúrnej lézie mozgu. Metodika je hojne využívaná vo výskume, a na klinických pracoviskách doma aj v zahraničí pri neuropsychologickej

diagnostike. Doc. Špajdel prispel tiež k poznaniu vplyvu emócií na kognitívne procesy. Identifikoval efekt negatívnych emócií na spracovanie zrakových informácií a zmapoval možnosti používania filmových úryvkov na experimentálne navodenie špecifických pozitívnych i negatívnych emócií v psychologickom výskume. V spolupráci s odborníkmi z lekárskejších disciplín a neurofyziológie významne prispel k problematike kognitívneho a emocionálneho fungovania osôb s poruchami autistického spektra. Identifikoval niekoľko markerov výskytu týchto porúch, ktoré súvisia s parametrami očných pohybov (časová dĺžka zrakových sakád, intenzita fixácie na sociálne podnety) a s elektrickou aktivitou mozgu (špecifiká spektrálneho zloženia EEG).

Doc. Špajdel na svoje vedecké práce zaznamenal mnohé ohlasy, a je uznávanou vedeckou osobnosťou doma aj v zahraničí. Pôsobí ako posudzovateľ pre medzinárodné časopisy a grantové agentúry a aktívne vystupuje na domácich aj medzinárodných vedeckých podujatiach. Je členom niekoľkých vedeckých spoločností a pôsobil vo vedeckej rade indexovaného časopisu *Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration*. Je pozývaný na prednáškové pobyty v zahraničí (najmä Institut postgraduálneho vzdelávania ve zdravotnictví v Prahe), štúdiá s jeho spoluautorstvom získala zahraničné ocenenie ako najlepšia publikácia za rok 2016 v kategórii interné a teoretické odbory v ČR.

Pozitívne hodnotenie pedagogickej, vedeckej a publikačnej činnosti inauguranta vo svojich posudkoch vyjadrili aj všetci traja oponenti. Prof. Heretik uvádza, že „*Doc. PhDr. Marian Špajdel, PhD. spĺňa všetky požiadavky stanovené pre získanie hodnosti profesora v danom odbore habilitačného a inauguračného konania. Doc. PhDr. Mariana Špajdela, PhD. považujem za uznávanú osobnosť v domácej aj medzinárodnej vedeckej odbornej komunite. Svojou pedagogickou a vedeckou činnosťou prispel k rozvoju psychológie v príslušných oblastiach jeho vedeckého záujmu a som presvedčený, že v tomto trende bude naďalej pokračovať.*“ Prof. Mikulajová vo svojom posudku píše: „*Doc. PhDr. Mariana Špajdela, PhD. hodnotím ako zrelého vysokoškolského pedagóga, ktorý je dlhodobo výskumne činný najmä v oblasti neuropsychológie. Jeho práce sú uverejňované doma i v zahraničí a jeho metodika dichotickej stimulácie, ktorej je spoluautorom, sa používa v klinickej praxi na Slovensku i v Čechách. Doc. Špajdel spĺňa kritériá na udelenie vedecko-pedagogického titulu profesor, ako ich stanovuje Filozofická fakulta TU pre odbor Psychológia.*“ Prof. Paulík vo svojom posudku dospel k záveru, že „*uchazeč doc. PhDr. Marian Špajdel, PhD je významnou vedeckou osobnosťou v pedagogickej i výskumnej sfére. Podstatným spôsobom sa podíli na univerzitní príprave psychologů i na rozvoji psychologických věd v interdisciplinárním kontextu a splňuje příslušná kritéria pro jmenování profesorem.*“

c) Odborné posúdenie úrovne prednesenej inauguračnej prednášky

Doc. Špajdel predniesol inauguračnú prednášku na tému *Funkčná asymetria hemisfér z pohľadu kognitívnej neurovedy*. V úvode prednášky oboznámil prítomných s konceptom funkčnej asymetrie mozgu, ktorý je založený na fakte, že mozgové hemisféry sú špecializované a optimalizované na úlohy určitého druhu a pri vykonávaní určitej kognitívnej úlohy je medzi hemisférami rozdiel v aktivácii, na základe čoho sa dá definovať veľkosť a smer funkčnej asymetrie hemisfér. Zdôraznil, že stupeň funkčnej asymetrie hemisfér významným spôsobom ovplyvňuje to, ako efektívne budú prebiehať príslušné kognitívne procesy.

Doc. Špajdel následne vysvetlil vývoj funkčnej asymetrie hemisfér zo začiatkom už v prenatalnom štádiu, ale zdôraznil aj neskoršie faktory vyplývajúce z určitého stupňa plasticity ľudského mozgu, čím mozog stále ostáva citlivý na pôsobenie špecifických hormónov, ktoré môžu výrazne modulovať funkčnú asymetriu hemisfér. Ako príklady ďalších faktorov pôsobiacich na stupeň asymetrie hemisfér uviedol hudobnú skúsenosť, ktorá u mužov-hudobníkov spôsobuje rozdiely v spracovaní verbálnych podnetov v pravej hemisfére v porovnaní s mužmi-nehudobníkmi. K pôsobiacim faktorom podľa inauguranta patrí aj prežívanie konkrétnych emócií (napr. hnev, smútok a pod.), ktoré môžu modulovať funkčnú asymetriu hemisfér počas riešenia rôznych úloh, napr. pri depresii.

V prednáške sa doc. Špajdel zamerlal aj na vplyv fyzického veku keďže stupeň asymetrie hemisfér sa v ontogenéze výrazne mení. Poukázal na to, že otázka stability funkčnej asymetrie hemisfér, resp. lateralizácie kognitívnych funkcií v dospelosti a starobe, je zodpovedaná len veľmi málo, z malého množstva výskumných dát zdôraznil najmä postupný pokles aktivity ľavej hemisféry pri spracovaní verbálnych podnetov s pribúdajúcim vekom. Špeciálne sa venoval paradigme dichotickej stimulácie a technike zrakových polí, ktorá sa využíva na štúdium povahy lateralizovaného spracovania sluchových a zrakových informácií v mozgu. Ich výhodou je, že ide o neinvazívne vyšetrovacie metodiky a zdokonaľovanie týchto metodík prispieva k rozširovaniu možností ich uplatnenia aj v psychologickkej praxi. .

V závere prednášky sa inaugurant znovu vrátil k faktu, že funkčná asymetria hemisfér ovplyvňuje efektívnosť príslušných kognitívnych procesov, čo je nutné zohľadniť predovšetkým pri psychologickej diagnostike kognitívnych funkcií, ako aj pri plánovaní výskumov v oblasti kognitívnej psychológie.

Inauguračná komisia dospela k záveru, že Doc. PhDr. Marian Špajdel, PhD. počas inauguračnej prednášky a následnej diskusie preukázala vysokú vedeckú erudovanosť a pedagogickú spôsobilosť. V prednesenej prednáške, zodpovedaním otázok a reakciami v rámci diskusie preukázal široké odborné znalosti a schopnosť interdisciplinárneho uvažovania o danej téme.

d) Čestné vyhlásenie o morálnej bezúhonnosti

Inauguračná komisia konštatuje, že predložené dokumenty sú dôveryhodné, doložené príslušnými prílohami a čestným prehlásením inauguranta o jeho bezúhonnosti. Väčšina údajov uvedených v dokumentoch sa dá overiť vo verejne dostupných databázach a zdrojoch.

e) Výsledok tajného hlasovania komisie:

počet členov inauguračnej komisie / počet pripojených :	4/4-dištančne
počet oponentov/počet pripojených oponentov:	3/3-dištančne
počet on-line dištančne pripojených hlasujúcich :	7 dištančne
súhlasím :	7
nesúhlasím :	0
zdržalo sa hlasovania :	0
nehlasovalo :	0

Záverečné stanovisko inauguračnej komisie

f) Odporúčanie alebo neodporúčanie vymenovania za profesora

Inauguračná komisia konštatuje, že doc. PhDr. Marián Špajdel, PhD. spĺňa požadované náležitosti podľa Zákona č. 131/2002 o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov a doteraz platnej vyhlášky MŠ SR č. 246/2019 Zb. na vymenovanie za profesora v odbore Psychológia a odporúča Vedeckej rade Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity, rektorovi a Vedeckej rade Trnavskej univerzity v Trnave vymenovať doc. PhDr. Mariána Špajdela, PhD. za profesora v odbore Psychológia.

V Trnave dňa, 02.02.2022

prof. Mgr. Peter Halama, PhD. predseda	účastný dištančne
prof. PhDr. Viera Bačová, DrSc. člen komisie	účastná dištančne
prof. PhDr. Tomáš Sollár, PhD. člen komisie	účastný dištančne
prof. PhDr. Marek Blatný, DrSc člen komisie, zahraničný odborník	účastný dištančne
prof. PhDr. Karel Paulík, CSc. zahraničný oponent	účastný dištančne
prof. PhDr. Marína Mikulajová, CSc. oponent	účastná dištančne
prof. Mgr. Anton Heretik, ml., PhD. oponent	účastný dištančne